

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ПОГРАНИЧЧЯ

*Матеріали II-ї міжнародної наукової конференції
(Ужгород 9-10 лютого 2023 р.)*

Ужгород 2024

УДК 94(4)(063)
I-29

Рекомендовано до друку
Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»
протокол № 3 від 21.03.2024 р.

Рецензенти:

Коваль-Фучило Ірина: кандидатка філологічних наук, старша наукова співробітниця
ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України (м. Київ, Україна)

Косек Томаш: PhD, доктор етнології, асистент професора Інституту
історії, Ряшівського університету (м. Ряшів, Польща)

Ідентичності в умовах пограниччя: Матеріали II-ї міжнародної наукової конференції
I-29 (Ужгород 9-10 лютого 2023 р.) / За заг. ред. Павла Леню. Відп. за англійський пере-
клад – Павло Худіш. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2024. 256 с. : іл.

ISBN 978-617-8390-00-6

До збірника увійшли статті підготовлені на основі доповідей презентованих на II-й
міжнародній науковій конференції «Ідентичності в умовах пограниччя», яка відбулася
в Ужгороді 9-10 лютого 2023 р. Видання розраховане на широке коло осіб зацікавлен-
них в історії, археології та етнології.

УДК 94(4)(063)

На обкладинці використана світлина
ужгородського фотографа Сергія Денисенка

ISBN 978-617-8390-00-6

© ДВНЗ «Ужгородський національний
університет», 2024
© Колектив авторів, 2024
© ТОВ «РІК-У», 2024

ЗМІСТ

Павло ЛЕНЬО	Вступне слово про периферію або щодо Закарпаття в контексті студій пограниччя 7
БУТТЯ НА КОРДОНІ СУМІЖНИХ ПЕРИФЕРІЙ.....14	
Володимир МОЙЖЕС	Зовнішні культурні впливи на керамічне виробництво фракійців Верхнього Потисся.....15
Ігор ПРОХНЕНКО	Міграційні процеси на території Закарпаття в добу середньовіччя 30
Василь БАЛУШОК	Севрюки ранньомодерного часу і проблема сучасного східного кордону України 48
David HUBENÝ	Pašování a zajištění ostrahy hranic Podkarpatské Rusi ve dvacátých letech 20. století 55
Ліна ДЕГТЯРЬОВА	Архітектура модернізму в Ужгороді 1919 – 1938 рр.: репрезентація державної політики 69
Юрій СЛАВІК	Євреї Закарпаття по обидві сторони кордону (1938-1939 рр.).....81
ГЕОПЕТИКА ПОГРАНИЧЧЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ ОПТИЦІ 92	
Олександр ВАСЯНОВИЧ	Прояви соціальної ідентичності дрібної шляхти кінця XIX – початку XX століття в українській художній літературі 93
Юлія АРТИМИШИН	Сучасна українська література про депортованих українців з Польщі: прикордоння та малі батьківщини104
Інна ШУМСЬКА	Ідентичність поляка в умовах вимушеної еміграції (на матеріалі Мирослава Мацеровського «Samí swoi i obcy») 111
Олена БОНДАРЕВА	Ідентичність українців у межових ситуаціях війни (на матеріалі української драматургії 2022 року).....117
Михайло КРАСІКОВ	Слобідська Україна: маркери культурної ідентичності мешканців регіону часів російської агресії..... 134
ЕТНОКУЛЬТУРНІ ОБРИСИ ПРИКОРДОННЯ..... 145	
Олександр КУРОЧКІН	Етнічні образи різдвяного вертепу: «Свої» – «Чужі»..... 146

Галина РЕЙТІЙ	Відьма («босорканя») у системі народних вірувань лемківсько-бойківсько-долинянського етнографічного пограниччя: танатологічний аспект 156
Василь КОЦАН	Народний одяг українсько-словацького етнічного пограниччя на Закарпатті наприкінці XIX – першій половині XX ст. 164
Володимир ПОЛТОРАК	Харчові практики українського Подунав'я як маркер Великого кордону 175
Tanya RICHARDSON	Beekeeping with/out Borders in Ukraine, Moldova and Romania: Cooperation and Conflict in Defending Carpathian Honey Bee Territory 185
ПАМ'ЯТТЄВІ НАРАТИВИ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ..... 192	
Неля СВІТЛИК	Національна ідентичність українців Австрійської імперії і греко-католицька церква..... 193
Юрій ДАНИЛЕЦЬ	Єпископ Іриней (Чирич) в контексті вивчення релігійних відносин карпато-балканського регіону..... 206
Віктор ДРОЗДОВ	Радянська політика пам'яті й національне питання: офіційні наративи та комеморативні практики сталінського режиму на анексованих українських територіях..... 216
Андріана ЗАН, Михайло ЗАН	Етнічні, соціально-статусні та антропонімічні маркери в назвах населених пунктів Закарпатської області..... 229
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 247	
Програма II міжнародної наукової конференції «Ідентичності в умовах пограниччя», Ужгород 9-10 лютого 2023 р. 249	

CONTENTS

Pavlo LENO	Introductory Remarks on the Periphery or Transcarpathia in the Context of Borderland Studies 7
BEING ON THE BORDER OF ADJACENT PERIPHERIES 14	
Volodymyr MOIZHES	External Influences on the Ceramic Production of the Upper Tisia Thracians 15
Igor PROKHENKO	Migration Processes in Transcarpathia during the Middle Ages..... 30
Vasyl BALUSHOK	The Sevriuks of the Early Modern Period and the Problem of Ukrainian Present-day Eastern Border..... 48
David HUBENÝ	Smuggling and Border Security in Subcarpathian Rus in the 1920 s 55
Elina DEGTYAREVA	Modernist Architecture in Uzhhorod 1919-1938: Representation of the State Policy 69
Yurii SLAVIK	Jews of Transcarpathia on Both Sides of the Border (1938-1939) 81
GEOPETICS OF THE BORDERLAND IN UKRAINIAN AND POLISH OPTICS 92	
Oleksandr VASIANOVICH	Manifestations of the Social Identity of the Petty Nobility of the Late 19th and Early 20th Centuries in Ukrainian Fiction 93
Yulia ARTYMYSHYN	Modern Ukrainian Literature about Ukrainians Deported from Poland: Borderlands and Small Homelands 104
Inna SHUMSKA	The Identity of a Pole in the Conditions of Forced Emigration (based on the Book by Mirosław Macierowski «Sami swoi i obcy»)..... 111
Olena BONDARIEVA	The Identity of Ukrainians in Borderline Situations of War (Based on Ukrainian Drama in 2022)..... 117
Mykhailo KRASIKOV	Slobids'ka Ukraine: Markers of the Cultural Identity of the Region During the Russian Aggression 134
ETHNO-CULTURAL CONTOURS OF THE BORDERLAND 145	
Oleksandr KUROCHKIN	Ethnic Images of Christmas Nativity Play: "Friends" – "Foes" 146

Vasyl KOTSAN	Folk Clothing of the Ukrainian-Slovak Ethnic Borderland in Transcarpathia at the end of XIX – the first half XX Century.....	156
Halyna REITII	Witch («Boszorkány») in the System of Folk Beliefs of the Lemkos-Boykos-Dolinians Ethnographic Frontier Territories: Thanatological Aspect	164
Volodymyr POLTORAK	Food Practices of the Population of the Ukrainian Danube Region as a Marker of the Great Border.....	175
Tanya RICHARDSON	Beekeeping with/out Borders in Ukraine, Moldova and Romania: Cooperation and Conflict in Defending Carpathian Honey Bee Territory	185
MEMORY NARRATIVES AND IDENTITY.....		192
Nelia SVITLYK	National Identity of Ukrainians of the Austrian Empire and the Greek-Catholic Church	193
Yuriy DANILETS	Bishop Irinej (Circic) in the Context of Studying Religious Relations in the Carpatho-Balkan Region	206
Viktor DROZDOV	Soviet Politics of Memory and the National Question: Stalinist Regime’s Official Narratives and Commemorative Practices in the Annexed Ukrainian Territories	216
Andriana ZAN, Mykhailo ZAN	Ethnic, Social Status and Anthroponymous Markers in the Settlement Names of Zakarpattia Oblast.....	229
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS.....		247
Programme of the II International Scientific Conference “Identities in the Borderlands”, Uzhhorod, 9-10 February 2023		249

Павло ЛЕНЬО

Вступне слово про периферію або щодо Закарпаття в контексті студій пограниччя

Кілька наступних сторінок присвячені статтям, які увійшли до збірника, а також закарпатському контексту проблематики border studies. Оскільки за фахом я насамперед етнолог, то мушу наперед вибачитися за відповідний акцент та напрям моїх думок і висновків.

Різноманітні концепції пограниччя не перший десяток років є інструментом досліджень й джерелом натхнення українських істориків, етнологів, лінгвістів і політологів. Про перспективи цього напряму та вітчизняні академічні здобутки ще в 2011 році згадували учасники Форуму тематичного числа України Модерної у якому йшлося про фронтири, периферії та пограниччя¹.

Впродовж наступних років з’явилися цікаві монографії теоретичного та методологічного характеру, чії автори розмірковували щодо аналітичної та критичної цінності концепцій пограниччя та розкривали можливості їх застосування². Опубліковано також чимало досліджень, які фокусувалися на історико-етнологічному вивченні східних кордонів країни³, польсько-українського⁴ чи угорсько-українського прикордоння⁵. Порівняно меншу увагу вчених приваблювали «внутрішні окраїни». Серед вдалих спроб зосередитися на такого роду фронтирах є монографія Я.Поліщука про Одесу⁶. Ця книга відкриває перспективність подібних студій, але представляє швидше філософсько-культурологічну рефлексію, але не соціокультурно-антропологічний (етнологічний) аналіз проблеми. До вагомих слід віднести публікації інших авторів, наприклад, історика-краєзнавця В.Маслійчука⁷, який вивчає такий історико-географічний регіон та етнографічну зону, як Слобожанщина. Доволі рідкісними поки що є наукові описи присвячені тим таки пограниччям, але зроблених з протилежного боку державного кордону. Подібною є недавня книга антропологічних репортажів Ю.Буйських⁸. Вона демонструє результати польових досліджень польсько-українського та польсько-німецького пограниччя та приклад застосування класичного антропологічного методу «залученого спостереження» й водночас гірцового «насиченого опису». Варто згадати й праці вчених, які більше публікуються у західних виданнях, зокрема Т.Журженко, котра в окремій монографії⁹ та численних статтях звернула увагу на ідентичність населення північно-східного прикордоння України. На жаль, подібні видання не часто виходять українською мовою, а це не сприяє їх поширенню за межами достатньо вузького кола спеціалістів.

Список значимих публікацій не обов’язково продовжувати, бо навіть згадані демонструють зростання якісного рівня праць вітчизняних дослідників. Водночас не бракує тих, що відносять-

¹ Форум // *Україна модерна. Пограниччя. Окраїни. Периферії*, № 18, 2011, с. 47-78.

² Чорновол Ігор. *Компаративні фронтири: світовий і вітчизняний вимір*. К.: Критика, 2015, 376 с.; Барабаш Ю. *Чуже – Інакше – Своє*. Київ: Темпора, 2020, 216 с.

³ Верменич Ярослава. *Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України*. К.: Інститут історії України НАН України, 2018, 369 с.; Верменич Ярослава. *Українсько-російське пограниччя: історичний досвід та сучасні виклики регіонального розвитку* / Відп. ред. В.А. Смолій. К.: Інститут історії України НАН України, 2023, 338 с.; Верменич Ярослава. *Територіальна ідентичність українського пограниччя: історичні витоки та геополітичні впливи* / Відп. ред. В.А. Смолій. К.: Інститут історії України НАН України, 2019, 367 с.; *Етнологія восточнославянського пограниччя* [ред. М.Ю. Мартынов]. М.: ИЭА РАН, 2012, 440 с.

⁴ Чмелик Р.П. *Сучасне українсько-польське пограниччя: державний кордон та ідентичність населення*. Дис. доктора іст. наук. Львів, 2018, 417 с.

⁵ *Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення: монографія* [ред. І. Патер] НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича. Львів, 2020, 348 с.

⁶ Поліщук Ярослав. *Фронтирна ідентичність: Одеса ХХ століття*. Київ: Дух і Літера, 2019, 208 с.

⁷ Маслійчук Володимир. *У полоні прикордонь та наративів. Дослідження з історії Слобідської України XVII – XIX ст.* Харків : Видавець Олександр Савчук, 2021, 300 с.

⁸ Буйських Юлія. *На захід від Бугу: щоденники з пограниччя*. Чернівці : Книги – ХХІ, 2024, 456 с.

⁹ Zhurzhenko Tatiana. *Borderlands into Bordered Lands: Geopolitics of Identity in Post-Soviet Ukraine*. Stuttgart: ibidem-Verlag, 2014, 333 p.

Volodymyr POLTORAK

Food Practices of the Population of the Ukrainian Danube Region as a Marker of the Great Border

The Ukrainian Danube region, the southwestern part of Odesa oblast, has a multi-ethnic population and it is located in the historical zone of the Great Border between Southeastern and Central Europe.

The symbiosis of everyday practices has created the phenomenon of «Budjak cuisine» – a synthetic food system with a strong tendency to be distinguished into a non-ethnic, regional, kaleidoscopic gastronomic identity.

The report is based on the materials of field research conducted in 2017-2022.

Key words: Ukrainian Danube Region, Bessarabia, Budjak, Great Border, gastronomic heritage, food history, Budjak cuisine.

УДК 638.141.4:342.26(477+498+478)

Tanya RICHARDSON

Beekeeping With/out Borders in Ukraine, Moldova and Romania: Cooperation and Conflict in Defending Carpathian Honey Bee Territory

Beekeeping laws in Ukraine, Moldova and Romania require beekeepers to work with Carpathian honey bees in some or all districts. While Carpathian bees have many supporters, some beekeepers advocate working with bees imported from Austria, Germany, and other countries. This paper combines insights from animal geography and border studies to analyze anthropological research about more-than-human dimensions of conflicts over honey bee territorialization in Moldova and Transcarpathia Oblast. By focusing on interspecies socialities the paper reveals hitherto underexplored dimensions of cooperation, conflict, and territorialization in one European borderland.

Key words: beekeeping, interspecies socialities, territorialization, mobilities, borders, Carpathian honey bees.

Introduction

This article is about the transborder lives of Carpathian honey bees in Ukraine, Moldova, and Romania. It focuses on Transcarpathian researchers and breeders involved in conserving them for commercial beekeeping, and some Moldovan and Romanian beekeepers who work with these bees. I describe the ways in which a transborder Carpathian honey bee territory is made encompassing part of Ukraine, and all of Moldova and Romania, and dimensions of cooperation and conflict that support and undermine it. My focus will be on Moldova and Ukraine, though I will also briefly discuss Romania. The questions informing this article are: What are the characteristics of Carpathian honey bee mobilities across the Moldova-Ukrainian and Ukrainian-Romanian borders? What impact have they had on beekeeping in these countries? To what extent does centering interspecies and more-than-human socialities tell us something new about borders, territorialization, cooperation and conflict in this/these European borderland(s)?

According to Ukrainian and Romanian researchers and breeders, if Carpathian honey bees were left to themselves, their distinctive characteristics would disappear because of beekeepers' decisions to bring other kinds of honey bees into these countries from other parts of Europe and because of honey bees' reproductive biology – namely, the fact that honey bee queens are polyandrous and mate in the air¹. The work that researchers and breeders do in Transcarpathia to conserve Carpathian bees therefore responds to the movements of these other bees into their region and to the mobilities of Carpathian honey bees themselves during reproduction. Meanwhile, the conservation of Carpathian honey bees is intrinsically tied to the political and moral economies of moving large numbers of them beyond Transcarpathia within Ukraine, and internationally to Moldova, Romania, Hungary, Kazakhstan, Uzbekistan, Russia – until February 24, 2022 – and more recently Canada. Demand for them enables researchers at the Department for the Selection and Reproduction of Carpathian Honeybees of the National Scientific Centre «Prokopovych Beekeeping Institute» and private, commercial breeders to continue their work. The story I tell here is of bees and people engaging in, responding to, and (in the case of humans) trying to prevent certain forms of mobility inside and across state borders as part of humans' pursuit of agrarian livelihoods. It draws on

¹ Queens are the primary reproductive female in a honey bee colony. The other members include female worker bees and male drones, the latter of whom are present in spring and summer only. The Ukrainian terms for «queen,» «worker bee,» and «drone» are «matka» (mother), «robocha bdzola,» and «truten,» respectively. The Ukrainian term for «colony» is «bee family» or «family» (bdzholyna sim'ia). In this text I use the English terms «queen,» «worker bee,» and «drone.» However, I use «family» to refer to the biological unit consisting of a queen, workers, and drones. As a citizen of the settler colonial state called Canada, I am allergic to the term «colony» and think the term «family» helps interrupt the meanings and associations that the word «colony» has for contemporary English-speaking readers.

five months of ethnographic research with scientists, breeders, and beekeepers in Ukraine (Transcarpathia Oblast, Lviv Oblast, Odesa Oblast, Kyiv), Moldova, and Romania in 2013, 2016, 2018, 2019, and 2022 and ongoing communication via email and texts in between visits.

Beekeeping laws and regulation are an important part of this story even though they are often not followed. In Romania and Moldova beekeepers are officially only allowed to buy and sell Carpathian bees. Ukraine's beekeeping law specifies that Ukrainian beekeepers should work with one of three «aboriginal breeds or populations,» one of which is the Carpathian (*Apis mellifera carnica* var. *ukrainica carpatica*). (The two others are the Ukrainian Steppe bee [*apis mellifera sossimai*] and the Polissian bee [*apis mellifera mellifera* var. *polissica*]). Additional regulation lays out the oblasts where particular bees should be used. For example, Carpathian bees are zoned for Transcarpathia, Lviv, Ivano-Frankivsk, Chernivetska, Rivne, and Volyn Oblasts, and for Crimea. In practice, in all three countries beekeepers work with other kinds of bees (e.g. Italian, Carniolan, Buckfast) which they do by buying queens from breeders in other parts of Europe (e.g. Austria and Germany) or from Ukrainian breeders who rear them in Ukraine. Beekeeping laws and regulation surrounding the use of kinds of bees is weakly enforced in Moldova and Ukraine; in Romania, penalties for importing and selling bees other than Carpathians have been strengthened but bees other than Carpathians do enter the country. Each year, approximately 100,000 queens enter Moldova from Ukraine each year, many of which are Carpathians.

This article is informed by scholarly literatures on animal geographies, borders, and territorialization. In their foundational book in the field of animal geography, Chris Philo and Chris Wilbert² drew a distinction between «animal spaces» and «beastly places» – that is, between the ways in which human classifications of animals shape ideas about where animals can appropriately reside and arrangements to govern them, and animals' own embodied, agentive ways of knowing and being that may align with but also subvert these human orderings. Animal geography begins from the assumption that animals and other beings and things are active participants in making social worlds even if they are not full-fledged rights' bearers in them. More recently, geographers Timothy Hodgetts and Jamie Lorimer³ have drawn on scholarship about mobilities – which developed to study human mobilities – to think about animals and human-animal relations. Using the term «mobilities» in relation to animals draws attention to the way in which animal movements are produced within and productive of relations of power among human and nonhuman actors, and how these movements are experienced by both humans and animals. The new materialist concept of assemblage/agencement and its topological approach to space⁴ have been important in thinking about animal and human mobilities. The concept of assemblage helps track «different, but interrelated spatial formations and temporal rhythms along which bodies move and within which human and animal mobilities are enabled and constrained»⁵.

Animal and animals' mobilities and various biopolitical projects to regulate them create forms of territorialization that overlap with and cross-cut international borders, and that can amplify or mute them. What matters in my case are national-level laws and regulation that zone specific breeds of animal in agriculture (in this case honey bees) to protect the genetic heritage of the country, and the enforcement (or not) of sanitary-veterinary controls at international borders. In a presentation for the University of Viadrina's Chair of Entangled History of Ukraine, Tatiana Zhurzenko showed a map outlining a typology of Ukraine's borders and border regimes prior to February 2022⁶. These included a) borders with ex-Soviet republics (Russia, Belarus, Moldova); b) borders with European Union (EU) countries (Poland, Slovakia, Hungary, Romania); c) the part of the Ukrainian-Russian border in Donetsk and Luhansk Oblasts and in eastern Crimea over which Kyiv lost control in 2014; d) the part of the Ukrainian-Moldovan border not controlled by Chişinău (Transnistria); e) the administrative boundary between Ukraine and Russian-occupied Crimea; and f) and the contact line in eastern Ukraine between Ukrainian government-controlled territory and the Russian-backed Donetsk and Lugansk People's Republics. The borders that are relevant for this paper are the Ukrainian-Moldovan, Ukrainian-Romanian, and Moldovan-Romanian borders, though the fully militarized borders in the north and battle zones elsewhere in Ukraine due to the full-scale Russian invasion in February 2022 have impacted Transcarpathian beekeepers too.

² Philo Chris, Wilbert Chris. *Animal Spaces, Beastly Places: An Introduction // Animal Spaces, Beastly Places: New Geographies of Human-Animal Relations*. Edited by Chris Philo and Chris Wilbert. London and New York: Routledge, 2000, pp. 1-36.

³ Hodgetts Timothy, Lorimer Jamie. *Animals' Mobilities // Progress in Human Geography*, 2020, Vol. 44, Issue 1, pp. 4-26.

⁴ Muller Martin. *Assemblages and Actor-Networks: Rethinking Socio-material Power, Politics and Space // Geography Compass*, Vol. 9, Issue 1, 2015, pp. 27-44.

⁵ Hodgetts Timothy, Lorimer Jamie. *Animals' Mobilities...* p. 6.

⁶ Zhurzenko Tatiana. *Ukraine in Border Studies, Border Studies in Ukraine / Chair of Entangled History of Ukraine*. Europa-Universität Viadrina Frankfurt/Oder. January 17, 2022.

In spite of increased security measures and changing controls on the movement of certain goods and people, for the beekeepers and breeders with whom I do research these western borders continue serve as what Sabina van Löwis⁷ calls «a sluiceway/interface» and an «opportunity.» While this article focuses on movements between Ukraine and Moldova, two states that are not EU members but are now candidates for EU membership, the queens also move informally, mostly unchaperoned, in large numbers between Ukraine and Romania, an EU member from 2007. My goal in this paper is to sketch out the Carpathian honey bee assemblage that emerges out of the history of its breeding and zoning in Ukraine, and the forms of human-animal and human-human cooperation and conflict that emerge in the process of researching and trading Carpathian honey bees across international borders.

Before I turn to fieldwork, let me first introduce honey bees and the Carpathian bees. *Apis mellifera linnaeus* (1758) – known also as the Western Honey bee – has numerous subspecies across Europe and North Africa that have adapted to particular environments⁸. Researchers differentiate them from one another in terms of behaviour, morphology, and more recently mitochondrial DNA. Subspecies' names such as *Apis mellifera ligustica* – commonly known as the Italian bee – indicate their place of origin⁹. However, selection and large-scale migratory commercial beekeeping have shrunk these subspecies' habitat and muted the differences among them. Conservation biologists consider the loss of genetic diversity in honey bees an important factor in rising rates of European honey bee mortality¹⁰. In the last two decades, funding for conservation-oriented honey bee research has expanded. One example is the EU-funded multi-country SmartBees project which used molecular methods to identify and document local bee populations to help justify conservation.

In 1965, Romanian honey bee researchers published morphometric research about bees in Romania and designated them *Apis mellifera carpatica*¹¹. Shortly thereafter, scientists from the Timiriachev Agricultural Academy in Moscow initiated extensive research on Carpathian bees¹². In doing so, they built on exploratory work initiated by the Ukrainian Beekeeping Station and Transcarpathian animal technicians in the early 1960s aimed at locating mountain bees and establishing a Transcarpathian station to rear early queens¹³. This research helped establish the behavioural characteristics and morphological standard for the bees and to justify the creation of a breeding program in the Carpathians. Carpathian bees are known for gentleness, sitting calmly on frames, dry capping of honey, good overwintering characteristics, rapid spring development, their ability to collect nectar from low-sugar sources, and the grey colouring of worker bees.

A breeding and reproduction apiary (bdzholorozplidnyk) and later state farm were established in the Transcarpathian town of Mukachevo to rear Carpathian queens (and later packages) en masse for transport to other parts of the Soviet Union, particularly Siberia, Moldova, and Kazakhstan¹⁴. When Ukraine's Prokopovych Beekeeping Institute was created in 1989, the state farm's research unit was transferred to it. Eight researchers and technicians, the majority of whom are based in Transcarpathia, continue to work for the Department for the Reproduction and Selection of Carpathian Bees. Research and selection work with Carpathian honey bees has continued in Romania and Ukraine; in Ukraine it is carried out by institute-based researchers and a wider network of private breeders in Transcarpathia and neighbouring oblasts. The researchers from the Prokopovych Institute have selected four distinct, officially recognized «types» of Carpathians called Vuchkove, Rakhiv, Hoverla and Sinivir. Some private breeders have also created the equivalent of a «type» (typ) while others select distinct lines using bees from across Transcarpathia.

Romanian and Ukrainian honey bee researchers and beekeepers have different views about the Carpathian bees' proper taxonomic name and identity. Romanians consider Carpathian bees to be a distinct

⁷ Löwis von Sabine. *Post-Soviet Borders: A Kaleidoscope of Shifting Lives and Lands. An Introduction // Post-Soviet Borders: A Kaleidoscope of Shifting Lives and Lands*. Edited by Sabine von Löwis and Beate Eschment. London & New York: Routledge, 2022, pp. 1-10.

⁸ Ruttner Friedrich. *Biogeography and Taxonomy of Honeybees*. Berlin: Springer-Verlag, 1988, 284 p.

⁹ Ibid.

¹⁰ Martin Cyrus. *A Re-Examination of the Pollinator Crisis // Current Biology*, 2015, October 5, pp. R811-R815; Meixner Marina D., Pinto Maria Alice, Bouga Maria, Kryger Per, Ivanova Evgeniya, Fuchs Stefan. *Standard Methods for Characterising Subspecies and Ecotypes of Apis Mellifera // Journal of Apicultural Research* vol. 52, issue 4, 2013, pp. 1-27.

¹¹ Foti N., Lungu M., Pelimon P., Barac I., Copaitici M., Mirza E. *Researches on Morphological Characteristics and Biological Features of the Bee Population in Romania. International Federation of Beekeepers' Associations «Apimondia» // Proceedings of the XXth International Beekeeping Jubilee Congress*, Bucharest, 1965, pp. 171-176.

¹² Полищук В.А., Гайдар В.А., Корбут О.В. Пасека. Киев: ТОВ ВПК «ОБОВА», 2012, 340 с.; Пилипенко В.П. *Історія досліджень карпатських бджіл*. Львів: ТЗОВ «Редакція «Український пасічник», 2019, 251 с.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

subspecies and in 2017 registered the bees with the International Zoobank of the International Commission on Zoological Taxonomy as *Apis mellifera carpatica*. Morphometric and genetic studies by Soviet and Ukrainian researchers led them to a different conclusion: that Carpathian bees are a population of the subspecies *Apis mellifera carnica*, commonly called the Carniolan bee, which is used widely in Central Europe and beyond (e.g. Austria, Germany, Czechia, Slovakia, Hungary, Poland) and evolved as such in the Slovenian-Austrian Alps. For this reason, Ukrainian researchers refer to the bees in Latin as *Apis mellifera carnica var. ukrainica carpatica*. The Latin names for Ukraine's Carpathian, Steppe and Polissian honey bees are informal ones as genetic research to fully clarify their relationship to other subspecies is still in progress.

One of the consequences of this Ukrainian research has been debates about whether it is appropriate for breeders concerned with the conservation of Carpathian bees to interbreed them with Carniolan bees in Ukraine's Carpathian mountain region, because, in the words of one breeder interested in interbreeding the two kinds of bees, «they are essentially sisters and they have only one different gene.» Scientists and beekeepers use terms such as «subspecies,» «breed,» «race,» «population,» «ecotype» and «type» in different and sometimes inconsistent ways; the differences and inconsistencies are significant but I do not dwell on them here. In spite of different views about the taxonomic identity of Carpathian bees, beekeeping laws and regulation in Romania, Moldova and Ukraine all recognize Carpathian bees as a distinct kind of bee. Ukraine's other nearby neighbours – Slovakia, Czechia, Hungary and Poland – require beekeepers to work with Carniolan bees.

The development of queen rearing and honey bee package production in the 1970s and 80s in Transcarpathia continues to influence the character of beekeeping in the region. In 2022, there were 1036 registered beekeepers in the Transcarpathia region (a region with 1.2 million residents). While honey production is important, and demand exists for rare mountain honeys, the volume of honey produced each year is many times smaller than in other regions of Ukraine. For this reason, commercial beekeepers have long depended on the sale of packages and queens. Even before the full-scale Russian invasion in February 2022, which dramatically reduced the demand in Ukraine itself because of the destruction and occupation of large apiaries in eastern Ukraine, Transcarpathian beekeepers produced far more packages and queens than are needed by Ukrainian beekeepers and were thus dependent on international markets.

The beekeeping laws and regulation of Ukraine, Moldova, and Romania are an important part of the Carpathian honey bee assemblage because they help create a contiguous transboundary Carpathian honey bee territory straddling all three countries. However, it is not bounded in the same way that states or nature reserves are, and nor are honey bee populations in this territory homogeneously Carpathian. Bees are aerial creatures who can fly to nectar and pollen sources across international borders and queens in border zones can mate with drones from or in other countries too, something that complicates breeding near international borders. State laws and regulation are human projects that try to form territories for particular kinds of bees. One of their goals is to control which queens and drones meet during mating with the goal of ensuring a productive, healthy honey bee population best adapted to the climatic and ecological conditions in these countries. Humans, however, cannot fully control where bees fly, or with whom they mate unless they use artificial insemination. Breeders do use this technique but it is much less effective than «natural» or «free» mating in producing queens with strong families.

In the remainder of this paper I will make visible some aspects of the Carpathian honey bee assemblage. I describe some encounters between Transcarpathian researchers and Romanian beekeepers in Romania in November 2019, and between a Transcarpathian breeder and Moldovan beekeepers in Moldova in late summer 2022. Finally, I discuss how the unregulated cross-border trade and debates about the taxonomic identity of the Carpathian bee have led some young, well-connected, USAID-funded Moldovan breeders to advocate for changing Moldovan regulation to allow other kinds of bees to be used.

In November 2019, renowned beekeeper Grigore Scutari and Moldova's National Beekeeping Association hosted me and three researchers from the Prokopovych Institute's Carpathian Department: Viktor Papp, Alla Kizman-Baiza and Emilia Keil. Grigore had been buying Carpathian queens in Transcarpathia for 17 years. After giving a seminar and viewing the apiaries of Grigore and his students, the researchers wanted to travel to Bucharest to visit Romanian honey bee researchers to better understand the evidence the Romanians found for Carpathians' status as a distinct subspecies. When we learned that the director was unable to receive the researchers, Grigore arranged for a Romanian beekeeper interested in developing a Carpathian breeding program in his region north of Suceava, to take researchers to apiaries where they could take samples in order to conduct morphological and genetic analysis.

At each Romanian apiary, the beekeeper began by showing the Ukrainians his most productive hive. Each one displayed «yellowness» [zhovtyzna] – that is, one or more abdominal segments [terhity] with a yellow or orange colour. Viktor explained that worker bees' grey colour is the most important starting point for identifying Carpathians and that yellow abdominal segments indicate that hybridization has occurred.

Viktor asked each beekeeper about the location of nearby villages to determine the degree of isolation and likelihood that queens could mate with bees from other villages. In two cases, there were nearby villages on both sides of the Romanian-Ukrainian border, within mating distance. The mountain beekeepers were in an isolated location. However, there were limited nectar flows in the area, and so beekeepers took their apiaries to the plains to get honey from acacia and sunflowers. This meant their queens often mated with drones of other honey bee breeds. It was unclear how interested they would be to preventing hybridization if they could not move their hives to the plains.

Over dinner, Viktor explained to the Romanian beekeeper what he would need to do to develop a breeding program. This project would take 10 years at least, and many other beekeepers would need to collaborate with him. The first task was to survey the topography around the isolated village. He should find the river basin in which the village was located and identify the ridges that ran up to the peaks that could serve as barriers. Second, in order to identify the local bees' natural habitat he should look at a map, find the settlements, and systematically, organize expeditions to take samples from as many apiaries as possible.

As we drove, Viktor also shared thoughts about cooperating across state boundaries, which shows how in Ukraine, at least, Carpathians are not claimed as exclusively Ukrainian. This, together with the fact that there are two other Ukrainian aboriginal breeds complicates the bees' relationships to nationalist discourses. Viktor said it was good to help Romanians with conserving the bees even though it meant helping a foreign state and creating a competitor. He explained that if the samples revealed a distinct local bee, Ukrainian breeders should stop selling their bees to Romanians otherwise local distinctiveness would be lost. Nevertheless, the Ukrainians should help the Romanians because creating a larger territory with local populations of unhybridized Carpathian bees would be good for beekeepers in both countries.

In August and September 2022, I spent six weeks with Grigore Scutari visiting his and his fellow beekeepers' apiaries in Moldova during which time we also travelled by bus to Istanbul to attend the conference of Apimondia, the International Federation of Beekeeping Associations. On August 22, I made a trip with some Moldovan, Ukrainian, and Transnistrian beekeepers to one of Grigore's apiaries in the Cimişlia district in the southern part of the country. The previous day, after a 28-hour bus ride, seven of us had arrived from Istanbul. Other guests were friends, family, and students of Grigore. Grigore had persuaded a commercial (non-institute-based) Ukrainian honey bee queen breeder from Transcarpathia to stay an extra day in Moldova to see what his and other breeders' queens (and their families) were like when kept amidst Moldovan sunflower fields and acacia groves with their large nectar flows. Grigore hoped that seeing and hearing about the differences between beekeeping in Moldova and Transcarpathia and learning about what Moldovan beekeepers prioritized would help orient this breeder in his breeding work.

Grigore opened twelve hives with queens from different lines from five Transcarpathian breeders (two women, three men, two from the Prokopovych beekeeping institute, and three others who were not). Grigore spoke about the succession of queens in different families from different breeders, aided by the markings on the hive: some were indicated by the name of the type of Carpathian (e.g. Sinivir, Hoverla) and others by the line or by the name of the breeder and their line. The Transcarpathian breeder commented on the consistent grey colour of the worker bees. Grigore and this breeder both commented on the colours of the queens of the different breeders and the way in which they ranged from pure black, to black with red underbellies, to tiger-striped, to chestnut brown. This diversity is thought to have been the product of their evolution in different mountain valleys and the Transcarpathian breeder stressed that it was important to maintain it rather than breed queens of a homogeneous colour.

The next day, Grigore, the Transcarpathian breeder, their wives, and Grigore's daughter got up at four in the morning to make the 12-hour car trip to the breeder's village in Transcarpathia in their two cars. Grigore and his wife travelled every year to visit breeders (who became friends), to buy a few extra queens, and to take a vacation. In 2022, they also delivered money owed to Transcarpathian breeders from the sale of queens to Moldovan beekeepers because Grigore had helped extensively with receiving and distributing their queens that year.

Conflicts exist in this story too, but they do not align with allegiances created by international borders. In August 2022, I learned about disagreements in Moldova over the use of Carniolan bees (*Apis mellifera carnica*) in Moldova. Grigore explained that two young Moldovan queen breeders wanted to change Moldova's beekeeping regulation to legalize the use of Carniolan bees. Grigore and others were upset because the increased flow of non-Carpathian bees would make it harder for them to maintain Carpathians in their apiaries. When I spoke to the head of Moldova's Beekeeping Association, he said, «We attended a conference in Lviv where we heard a German researcher say that they are very close relatives, sisters, that there's only one gene that differentiates them. So it's not a big deal if they interbreed.»

The conference in Lviv had been organized by a new, increasingly influential, wealthy western Ukrainian breeder from whom I heard the same words when I visited his apiaries on May 15 and 16, 2018. This

breeder had both Carpathian and Carniolan bees in separate apiaries, several kilometres apart. Some years before, this breeder began buying Carniolan breeder queens from prominent breeders in Austria and Germany, including the one who presented at the conference. This breeder also wanted good quality Carpathians, and publicly criticized the selection and breeding work of the Transcarpathian honey bee researchers from the Prokopovych Institute, and tried to get them to use the German approach to selecting queens to breed. When I discussed these conversations with Stepan Kerek, the head of the Prokopovych Institute's Carpathian Department in February 2023 and July 2023, he explained that at the conference he heard the German researcher say that while Carniolans and Carpathians were closely related, it was nevertheless extremely important to conserve Carpathian bees as a distinct population. This meant keeping Carniolans out of territory where they had been conserved until the present. According to Stepan, it would be surprising for the researcher to say otherwise given that he had been involved in the Smart Bees project.

According to Grigore, the Lviv breeder had introduced the Moldovan breeders now trying to change the Moldovan law to Austrian and German Carniolan breeders of Carniolan bees whose breeder queens they were now using. When I spoke to the Moldovan breeders, they too commented on the similarity between Carniolans and Carpathian using the same language as the western Ukrainian breeder. They were also critical of the lack of control over the flow of queens from Ukraine (even though it enabled them to bring in German and Austrian Carniolan queens) and the uneven quality of Carpathian queens entering Moldova. Ultimately, according to Grigore, they sought to take over part of the queen market with higher-priced Moldovan-reared Carniolans.

The expansion of Carpathian honey bees beyond their original mountain homelands was a human project that involved laws, knowledges, practices, technologies, institutional networks, and markets. However, it was made possible by these bees' capacities as well. Nevertheless, Carpathian honey bee territory it is highly unstable. Carpathian bees can hybridize easily and become something else. They also cannot be contained – by fences, for example – in the same way that wholly terrestrial animals can be. It is difficult to know how much Carpathian bees care about remaining Carpathian honey bees and how we could know this. However, Ukrainian, Moldovan, and Romanian beekeepers who do want Carpathians to persist must exert constant effort to manage a complex set of relations with bees, beekeepers and queen breeders, including across international borders. Paying attention to people's relations with bees and with each other through bees can provide a different perspective on how particular security regimes at international borders do and do not exist. While this story contains evidence of interspecies cooperation and human cooperation across international borders, antagonism is also present. Beekeeping can be the site of conflict, which contradicts the pastoralism frequently present in popular portrayals of beekeeping. But the conflict described in this article has a distinct dimensions and territorial dynamics which revolve around the kind of bee to which beekeepers are loyal rather ethnic or national identity.

Sources cited

Foti N., Lungu M., Pelimon P., Barac I., Copaitici M., Mirza E. Researches on Morphological Characteristics and Biological Features of the Bee Population in Romania. International Federation of Beekeepers' Associations «Apimondia» // *Proceedings of the XXth International Beekeeping Jubilee Congress*, Bucharest, 1965, pp. 171-176.

Hodgetts Timothy, Lorimer Jamie. Animals' Mobilities // *Progress in Human Geography*, 2020, Vol. 44, Issue 1, pp. 4-26.

Löwis von Sabine. Post-Soviet Borders: A Kaleidoscope of Shifting Lives and Lands. An Introduction // *Post-Soviet Borders: A Kaleidoscope of Shifting Lives and Lands*. Edited by Sabine von Löwis and Beate Eschment. London & New York: Routledge, 2022, pp. 1-10.

Martin Cyrus. A Re-Examination of the Pollinator Crisis // *Current Biology*, October 5, pp. R811-R815.

Meixner Marina D, Pinto Maria Alice, Bouga Maria, Kryger Per, Ivanova Evgeniya, Fuchs Stefan. Standard Methods for Characterising Subspecies and Ecotypes of *Apis Mellifera* // *Journal of Apicultural Research* vol. 52, issue 4, 2013, pp. 1-27.

Muller Martin. Assemblages and Actor-Networks: Rethinking Socio-material Power, Politics and Space // *Geography Compass*, Vol. 9, Issue 1, 2015, pp. 27-44.

Philo Chris, Wilbert Chris. Animal Spaces, Beastly Places: An Introduction // *Animal Spaces, Beastly Places: New Geographies of Human-Animal Relations*. Edited by Chris Philo and Chris Wilbert. London and New York: Routledge, 2000, pp. 1-36.

Полищук В.А., Гайдар В.А., Корбут О.В. Пасека. Киев: ТОВ ВПК «ОБОВА», 2012, 340 с.

Пилипенко В.П. Історія досліджень карпатських бджіл. Львів: ТЗОВ «Редакція «Український пасічник», 2019, 251 с.

Ruttner Friedrich. *Biogeography and Taxonomy of Honeybees*. Berlin: Springer-Verlag, 1988, 284 p.

Zhurzhenko Tatiana. Ukraine in Border Studies, Border Studies in Ukraine // *Chair of Entangled History of Ukraine*. Europa-Universität Viadrina Frankfurt/Oder. January 17, 2022. Online lecture. <https://www.youtube.com/live/R0Tf4COqNaE?app=desktop&si=g9XQF8ce9HCnkWdb>

Таня РІЧАРДСОН

(Не)присутність кордонів у бджільництві України, Молдови та Румунії: співпраця та конфлікт у захищенні території карпатських медоносних бджіл

Згідно з законами бджільництва в Україні, Молдові та Румунії, пасічники мають працювати виключно з карпатськими медоносними бджолами або всюди в країні (Молдова, Румунія), або в окремих областях (Україна). Хоча у карпатських бджіл багато шанувальників у цих країнах, є також значна кількість пасічників, які виступають за використання порід бджіл, завезених з Австрії, Німеччини та інших країн. Ця стаття поєднує поняття з галузей географії тварин і кордонознавства (*border studies*) для аналізу антропологічних досліджень про більш-ніж-людські виміри конфліктів навколо захищення території карпатських бджіл у Молдові та в Закарпатській області України. Зосереджуючись на міжвидових соціальностях, цей аналіз відкриває досі малодосліджені виміри співпраці, конфлікту та територіалізації в одному європейському пограниччі.

Ключові слова : бджільництво, міжвидові соціальності, територіалізація, мобільності, кордони, карпатські медоносні бджоли

Панель 4. Конфесійні аспекти проблематики студій фронтірних спільнот
модератор : Юрій Данилець, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
(15.00 – 17.00)

Анастасія Баукова, кандидатка історичних наук (Львівський національний університет імені Івана Франка)
Релігійні кордони в античності та формування локальних ідентичностей (на прикладі стародавньої Анатолії).

Оксана Ферков, кандидатка історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
Монастирі католицьких орденів у північно-східному порубіжжі середньовічної Угорщини: специфіка заснування та діяльності

Михайло Перун, здобувач наукового ступеня доктор філософії (факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ УжНУ).
Соціальний статус православних священників на території Марамороського, Березького та Ужанського комітатів (за матеріалами урбаріїв другої половини XVI - першої половини XVII ст.)

Vavrinec Žeňuch, Ph.D. (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Slovak Republic)
Konfesionálne hranice v 16. - 18. storočí na území Užskej stolice.

Шандор Фьольдварі, Ph.D. (Debrecen University, Hungary)
Encounters of Pochayiv and Máriapócs: Two Pilgrimage Centres of Basilians as Reflected in the Heritage

Віктор Кічера, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
Греко-Католицька Церква між Сходом і Заходом у XX ст.: практики державно-конфесійного співіснування (на прикладі МГКЄ)

Юрій Данилець, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
Єпископ Іринеї (Чирич) в контексті вивчення релігійних відносин Карпато-Балканського регіону

Панель 5. Підкарпатська Русь/Закарпаття на зламі епох (перша половина XX ст.)
модератор : Павло Худіш, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
(17.15 – 18.45)

David Hubený, Ph.D. (Oddělení fondů státní správy z let 1918–1945 Národního archivu, Czech Republic)
Pašování a zajištění ostrahy hranic Podkarpatské Rusi ve dvacátých letech 20. Století

Lina Degtyarova, Ph.D. Candidate, Lecturer (UzhNU)
Modernist Architecture in Uzhhorod 1919-1938: The Art of Representing State Policy.

Yuriy Slavik, Ph.D. (UzhNU)
Transcarpathian Jews on both sides of the border 1938-1939

John C. Swanson, Ph.D., Professor of History (University of Tennessee at Chattanooga, USA)
Lili Jacob's Bilky: Jews and non-Jews in Transcarpathia

Iaroslav Kovalchuk, Ph.D. Candidate (Department of History, University of Alberta, Canada)
Between Brutal Force and Cautious Trust: Establishment of the Soviet Rule in Western Ukraine after World War Two

10 лютого (день 2)

Панель 6. На східних кордонах колишньої імперії: ідентичності населення українсько-польського порубіжжя
модератор Сергій Ганус, старший викладач (ДВНЗ «УжНУ»)
(9.00 – 11.00)

Наталія Король, кандидат історичних наук (Львівський національний університет імені Івана Франка)
Пограниччя в контексті національної ідентичності: феномен Кресів

Володимир Парацій, старший науковий співробітник (Бережанський краєзнавчий музей (Тернопільська обл.)
Поліетнічний простір і поліетнічне середовище східно-галицького міста: його формування та змінність в наскрізно-історичному аспекті (на прикладі історичних Бережан)

Наталія Громакова, кандидат історичних наук (Український державний університет імені Михайла Драгоманова)
Феномен множинних лояльностей у Галичині XIX ст.

Неля Світлик, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
Національна ідентичність українців в Австрійській імперії і греко-католицька церква в XIX ст.

Надія Керецман, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
Проблеми індивідуальної ідентичності в українсько-чесько-словацьких культурних взаєминах австро-угорської доби

Сергій Ганус, старший викладач (ДВНЗ «УжНУ»)
Східно-галицький фронтір під час військово-політичних подій 1914-1915 рр. за спогадами Миколи Ґалагана та архівними документами

Наталія Мисак, кандидат історичних наук (Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України (Львів),
Міжнаціональні та міжрелігійні відносини у молодіжному середовищі наприкінці XIX – на початку XX ст.: українсько-польське пограниччя

Петро Гаврилишин, кандидат історичних наук (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника)
Самоідентифікація Богдана Гаврилишина: спроба наукового аналізу

Панель 7. Рефлексії колективних ідентичностей у художній літературі та мистецтві
модератор : Надія Керецман, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
(11.15 – 13.00)

Сергій Троян, доктор історичних наук (Національний авіаційний університет, м. Київ)
Людина прикордоння: теоретичний дискурс

Олександр Васянович, кандидат історичних наук (Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф (м.Київ).
Прояви соціальної ідентичності дрібної шляхти кінця XIX – початку XX століття в українській художній літературі

Жаркова Роксолана, кандидатка філологічних наук, незалежна дослідниця (Львів)
Розмаїтість кордонів у жіночому письмі (на прикладі української та світової прози)

Юлія Артимишин, кандидатка історичних наук (Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України)

Сучасна українська література про депортованих українців з Польщі: прикордоння та малі батьківщини

Інна Онищук, здобувачка наукового ступеня доктор філософії (Волинський національний університет імені Лесі Українки)

Ідентичність поляка в умовах вимушеної еміграції (на матеріалі художнього репортажу М. Мацеровського "Samí swoi i obsy. Reportaże z kresów na kresy")

Олександра Куценко, здобувачка наукового ступеня доктора філософії (Львівська національна академія мистецтв)

Львівське мистецтво 1990-х років в умовах формування культурної ідентичності

**Панель 8. Радянське минуле в пострадянському фокусі:
дискусійні моменти історичної політики та ідентифікаційних процесів в Україні**
модератор Василь Міщанин, доктор історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
(13.15 – 15.00)

Ірина Еткіна, кандидат історичних наук (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка)

Приєднання до РСФРР пограничних територій півночі Чернігівщини (1917-1926): проблема ідентичності чи загарбання

Ірина Точиліна, здобувачка наукового ступеня доктора філософії (Запорізький національний університет)

«Жіноче питання» крізь призму радянської політики 1920-х років: історіографічний аналіз.

Наталія Курильчук, здобувачка наукового ступеня доктора філософії (Київський університет імені Б.Грінченка)

Олевськ та Рокитне на «волинській ділянці» радянсько-польського кордону у 1921-1939 рр. : особливості трансформації та самоідентифікації населення

Тетяна Пастушенко, кандидат історичних наук (Інститут історії України НАНУ)

Фактор національної ідентичності в умовах військового полону як ресурс для виживання. (На прикладі радянських військовополонених у роки Другої світової війни)

Віктор Дроздов, кандидат історичних наук (Запорізький національний університет).

Радянська політика пам'яті й національне питання: офіційні наративи та комеморативні практики сталінського режиму на приєднаних українських територіях

**Панель 9. Фактори етнокультурної адаптації
в контексті антропологічного аналізу пограниччя**
модератор Юрій Славик, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
(15.15 – 17.00)

Павло Леньо, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)

Закарпаття як приклад пограниччя : дискусійні моменти етнографічних, діалектологічних та інших картографувань.

Laura Kuen, Doctoral Researcher (Department of Ecological Anthropology, Institute of Ethnology, Czech Academy of Sciences, Czech Republic)

Has the salo arrived yet? Food and care in rural Transcarpathia

Володимир Полторац, кандидат історичних наук (Oriental Institute of Czech Academy of Science; Одеський національний університет імені І.І.Мечникова)

Харчові практики населення українського придунав'я як маркер Великого Кордону

Tanya Richardson, Ph.D., Associate prof. (Wilfrid Laurier University / Університет імені Вільфріда Лор'є, Canada)

Beekeeping with/out borders in Moldova and Ukraine: Cooperation and Conflict in Defending Carpathian Honeybee Territory

Руслана Кривенкова, кандидат наук з державного управління (ДВНЗ «УжНУ»). Туристично-рекреаційна галузь Карпатського регіону як пограниччя

Панель 10. Діалог молодих дослідників
модератор: Надія Керецман, кандидат історичних наук (ДВНЗ «УжНУ»)
(17.15 – 18.30)

Тетяна Лутак, здобувачка наукового ступеня доктор філософії (факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ УжНУ).

Богословська формація кліриків Мукачівської греко-католицької єпархії в умовах пограниччя

Клаудія-Штефанія Ферков, здобувачка наукового ступеня доктор філософії (факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ УжНУ)

Реформатський церковний округ Підкарпатської Русі : організаційні та фінансові виклики у 1920-х роках.

Златослава Керечанин, здобувачка наукового ступеня доктор філософії (факультет історії та міжнародних відносин, ДВНЗ «УжНУ»)

«Джойнт» на території Підкарпатської Русі (1919-1939 рр.): історіографічний вимір

Михайло Демчик, здобувач наукового ступеня доктор філософії (факультет історії та міжнародних відносин ДВНЗ УжНУ)

Стан дослідження фольклорної спадщини населення Карпатського регіону стосовно історичної пам'яті про короля Матяша Корвіна

Святослав Чегринець, студент IV курсу історичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Російська агресія як фактор трансформації пам'яті про другу світову війну у Харкові, Донецьку, Дніпрі та Запоріжжі у 2014-2023 рр.

Підведення підсумків конференції

Наукове видання

ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ПОГРАНИЧЧЯ

*Матеріали II-ї міжнародної наукової конференції
(Ужгород 9-10 лютого 2023 р.)*

*Коректура авторська
Верстка • Андріяни Дербак
Дизайн обкладинки • Катерини Шанти*

Підписано до друку 30.04.2024. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 29,8. Гарнітура Lato. Папір офсетний.
Наклад 30 прим. Зам. № 177К.

Оригінал-макет виготовлено та віддруковано:
ТОВ «РІК-У», 88000, м. Ужгород, вул. Карпатської України, 36
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5040 від 21.01.2016 р.